

האיש קורבן, על לא עוול בכפו, למעשה לינין' עתונאי.

● תככים פוליטיים של מיפלגה יריבה, או של סיעה יריבה במיפלגתה של האישיות שנבחרה כקורבן, מתקנאים בתפקיד שעומר דים להעניק לאותה אישיות. הם מחטטים ומחפשים פרשיות מעברו ומחיינו הפרטיים של האיש, כדי להכפישו ולהלבין את פניו בסומבי. הם מחפשים קשרים אל עיתון נאים "מושחתים", מסיתים אותם, לפעמים בעזרת "שלמונים", לפרסם "גילויים" על דמותו של האיש בחדשות.

שתי ההתרשמויות הן מסולפות ומופרכות מעיקרן. הניסיון ליצור אותן נובע מ"טיפשות או רועילב. את פרשת ידלין לא יצרה העיתונות. גם לא העולם הזה. אשר ידלין בעצמו יצר אותה.

העולם הזה, ואחריו שאר אמצעי-התיק" שורת, רק חשפו אותה ומיקדו אל הפרשה את תשומת-לב הציבור והמישטרה.

וצורת פעולתה של עיתונות-חוקרת מאשר הסרט כל אנשי הנשיא, המוצג בימים אלה בארץ. זהו הסרט בו מגלמים רוברט דרפורד ודאסטין הופמן את דמויותיהם של שני ה"כתבים הצעירים של הווינגטון-פוסט, וורד וורד וברנשטיין, שחקירתם העיתונאית ה"עקבית והבלתי נלאית, היא שגרמה ב"סופו של דבר לסילוקו של ריצ'ארד ניקסון מהבית-הלבן, אחרי שהוכחה מעורבותו ב"פרשת ווטרגייט.

כל מי שאינו תופס עדיין את התפקיד המכריע שיש לעיתונות, ביחוד בתחום השיפוט השחיתות בצמרת החסינה-כביכול, מן הראוי שיצפה בסרט זה. וודורד ו"ברנשטיין לא היו סופרמנים בתחום העיתון-נות ולא בעלי הוש בלשי נדיר. הם עשו עבודה שיגרתית ואפורה, שהיא מנת חלקו של כל עיתונאי-חוקר. הם לא הניחו לפרשה

יגאל לביב
מי עושה לינין?

גם כשירדה מסדר-היום, גם כשפירסומיהם הוכחשו וגם כאשר הואשמו, הם ועורכיהם במניעים פסולים לחקירתם.

זה מה שקרה גם לעיתונות הישראלית בפרשת ידלין.

● ● ●
העיתונות, כמובן, אינה בית-מישפט. אולם יש בכוחה לגרום שנושאים ואנשי שים יגיעו לביורו בפני בית-המישפט. צריך אדם להיות שוטה או מתחסד כדי לטעון שיש בכוחה של עיתונות לבצע לינין ב"אנשים חפים מפשע. אין שום חסינות לעיתונות. במידה שהיא מפרסמת שקרים או עלילות-שווא, היא עלולה להגיע בעצ"מ א אל בית-המישפט. יותר מזה — היא תעמוד למישפט ציבורי קוראיה, שיחזקו לתת בה אמון ולאפשר את קיומה.

משום כך, כל הטענות שהועלו השבוע, מפני ידלין והמחפשים עליו, על "רצח אופיי", "קנוניות" ו"תככים" שהוא נפל להם, כב"יכול, קורבן, אינם אלא קישקושים. מהסוג שהשמעו דוברי הבית-הלבן בעת שניסו להציל את ניקסון.

עיתון, כל עיתון, יכול כמובן לטעות — אם כי בפרשות גדולות ומקיפות דוגמת פרשת ידלין, שאפלי פרטים מעשרות מקור-רות-מידע מאמתים אותן, הסיכויים לכך קרובים לאפס. אבל הבה נניח לצורך תרגיל תיאורטי בלבד, שאפילו בפרשת ידלין יסתבר, שכל מה שנכתב ופורסם עליו עד כה הוא חסר ביסוס ואחידה ב"מציאות, ואשר ידלין יתגלה כצדיק הדור וימצא זכאי, וכבר היו דברים מעולם.

במקרה כזה, הנזק האישי שנגרם לאשר ידלין הוא בלתי ניתן לתיקון. אולם צריך להעריך אותו כאשר על כפות המאזניים, בצד השני, נמצאת ה"אפשרות השנייה, שהיתה קרובה יותר ל"התממשות": שאשר ידלין, שהאשמות ה"מיוחסות לו, תתגלנה כנכונות, מתמנה אומנם למישרת נגיד בנק"י-ישראל, מבלי שנחשפו מעלליו ומעשיו.

מעבר לכל שאר ההיבטים — החברתיים, המוסריים והמיקצועיים — כשמצי"ב שתי אפשרויות אלה זו מול זו, הכף נוטה לחובתו של הפרט. שהוא במקרה זה אשר ידלין.

● ● ●
חיים גיל לא היה בודד בהטעיה אופטית זו. העיתונות כולה, למן על ה"משמר ועד הגרזלם פוסט, ניסתה, במידה רבה של צרות-עין מקצועית, להטיל ספק במהימנותם ובמניעיהם של כמה מספקי המידע שהביאו לפיצוץ פרשת ידלין.

הדברים אינם רלוונטים כלל לפרשה. אין זה משנה מדוע מסר פלוני עדות מרשיעה נגד ידלין או מדוע נכון אלמוני לשמש כעדה-המדינה נגדו. מה שחשוב בעת בירור העובדות היא רק מידת נכונותן וביסוסן. הגדיל לעשות מכולם, אחד מהכמ"י-השבת של ידיעות אחרונות, אהרון בכר. באומץ-לב נדיר לגביו הסתער על "החושפים ב"

רוברט דרפורד ודאסטין הופמן ב"מל אנשי הנשיא"
אין נחשפת האמת?

צריח. הוא כמובן לא היה אמיץ דיו כדי לנקוב שמות, אבל בחכמולוגיה כוללנית שלל את זכותם של עיתונאים לחשוף שחיי תחתיות, כיוון שיש לו, כך מסתבר, טענות נגד יורשם שלהם.

מן הראוי היה להזכיר לאותו בכר, שאם יש לו האשמות מפורטות לגבי עיתונאי כלשהו, הנוגעות לטוהר המידות או ל"עניינים פליינים" — הכתובת למסירת ה"מידע היא המישטרה. זו כבר הוכיחה שהיא מסוגלת לחקור, ללא משוא פנים, גם אנשים מיוחסים מעיתונאים. מי שאינם מוכן להתייצב בגלוי מאחרי האשמות שהוא מטיח אנונימית מוטב לו שישתוק. העיתונות החוקרת, בניגוד לבתיהמיש"פט, אינה יכולה לפעול לפי כללי הפרוצ"דורה המשפטית. היא אינה יכולה לזמן עדים ולחייב אותם להעיד. היא אינה יכולה ליצות על תפיסת מיסמכים שיש בהם כדי לשמש הוכחות בכתב.

אם היה משהו מנסה להתנות פירסום האשמות בעיתונות בהימצאות ראיות מ"שפטיות בדוקות ומוכחות, לא היתה העיתון-נות יכולה למלא את התפקיד שנועד לה במערכת הדמוקרטית.

עיתונות חוקרת מגיעה למסקנות תוך איסוף מידע מירבי, ככל שביכולתה, תוך אישור ואימות ידיעות מלמה מקורות-מידע, תוך הסתמכות על תחושותיהם ותושייהם של העיתונאים החוקרים. בין השאר, נאסף המידע גם מאינטרסטיים או בעלי מניעים אחרים. מה שקובע אינו מוסר המידע אלא טיב המידע. אחרי שנבדק, אין שיעור טוב יותר, וגם מהנה, לאופיה

"העולם הזה" שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: ת"ד-אביב, רחוב גורדון 3, תל-אביב 03-243386. תאריך: 136 • מען מברקו: "עולמפרס" • מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב כ"ר אביגדור • הפצה: "גד" בע"מ • גזרופות: "צ'ינקוגרפיה כפסי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

היא באה לידי ביטוי בכל כלי-התיקשורת במדינה, בצורה זו או אחרת, במידות מ"ש" תנות של הדגשה.

● ● ●
התירוץ, שנמל לעצמו חיים גיל, להכנת כתבת-הסקר על התפתחות פרשת ידלין, היה ניסיון-כביכול, לברר "איך נול"דת פרשה?"

הוא ניסה לתמוה, כיצד, עוד לפני שאדם מואשם רשמית בבית-מישפט, ובטרם תרצה

קיא קי

● ● ●
לא לעיתים קרובות זוכה העולם הזה לעמוד במרכזה של כתבה טלוויזיונית. כפי שזכה לה בכתבת הטלוויזיה של חיים גיל, במבט שני, אשר שודרה בתחילת השבוע שעבר, יומיים בלבד לפני מעצרו של אשר ידלין.

הפעם, לא יכלה גם הטלוויזיה להתעלם מהחלק המכריע שהיה להעולם הזה בחשי"פת הפרשה ובהתייחסות נגד הניסיונות שנעשו, תחילה, לטשטשה, להפחית מער"כ וההסירה מסדר-היום הציבורי.

אינני רוצה לעסוק בביקורת טלוויזיה ולהתייחס למידת האובייקטיביות של אור"תה כתבה. הצופים יכלו לחוש בעצמם כי חיים גיל אינו "מפרגן" להעולם הזה, ש"האשמות שפורסמו בו כלפי אשר ידלין, אכן תתגלנה כנכונות ובודקות. תוך הצ"גת הכתבות והשערים על פרשת ידלין, שפורסמו בהעולם הזה בשבועות האחרון"נים, חזר חיים גיל וצילם, שוב ושוב, כמה תמונות עירום מהצגת תיאטרון, ש"נאסרה על ידי המישטרה, שהופיעו באחד הגיליונות אשר על שערו התנוסס דיוקנו של המועמד לנגיד בנק"י-ישראל.

ייתכן, כך קורצים לי כמה ידידים בטל-

חיים גיל
איפה התחילה הפרשה?

וויזיה. שחיים גיל פשוט ניסה להתחכם ולהכניס בדרך זו, בדלת האחורית, קצת עירום מרענן לטלוויזיה. אני מצדיד חושד בו, שהתכוון לרמוז לצופה: "תראו מה מידת הרצינות של הגילויים על ידלין, אם התפרסמו באותו גיליון בו מודפסות גם תמונות עירום." אבל זו, באמת, כבר הי"בעיה שלו.

נניח לתוכנה של אותה כתבת טלוויזיה, שבדומה לבלעם נמצאה לבסוף מברכת. שכן, שעות ספורות אחרי שהוצגה כבר עצרה המישטרה את אשר ידלין, ומתמני-הותו וחששותיו של חיים גיל באשר ל"מידת המוסריות של, השפיטה על ידי העיתונות", לא נותר דבר.

מה שמסקרן יותר היא אנליזה של הגישה שהיתה מונחת ביסודה של אותה כתבה. גישה זו לא היתה נחלת הטלוויזיה בלבד.

תמונה